

Rapport 2026:5

Professionellas erfarenheter av en förbättringssatsning
för förskolor med stora utmaningar

Gudrun Holmdahl, Karlstad universitet, Maria Fredriksson & Maria
Olsson, Högskolan Dalarna

Gudrun Holmdahl, Maria Fredriksson & Maria Olsson

Professionellas erfarenheter av en förbättringssatsning för förskolor med stora utmaningar

Slutrapport 2026

Innehåll

1. Projektsammanfattning.....	2
2. Projektets genomförande	2
2.1 Bakgrund och problematik	2
2.2 Syfte och frågeställningar	4
2.3 Teoretisk utgångspunkt	4
2.4 Design; urval och metod	5
2.5 Forskningsetiska överväganden	5
3. Resultat och diskussion	6
3.1 Resultat.....	6
3.2 Diskussion.....	9
4. Slutsatser och bidrag	11
4.1 Lärdomar för skolverksamheter med stora utmaningar	11
4.2 Bidrag till forskningsfältet och fortsatt forskning	12
5. Referenser	13

1. Projektsammanfattning

Forskningsprojektets syfte är att bidra med kunskap om hur professionella – både i en förskolepraktik och en ledningspraktik i kommunens utbildningsorganisation – som har ingått i en nationell, flerårig, politiskt initierad förbättringssatsning (SBS), erfarit och berörts av satsningen över tid. Projektet tar sin grund i tidigare projekt (2022–2024) som undersökte barnskötares, förskollärares och rektorers erfarenheter av arbetet inom SBS i fyra förskolor.

Resultaten visar att förskolepersonalen inledningsvis uppfattade idén med SBS som diffus. Satsningen beskrivs dock över tid ha stärkt fokus på barnens behov och på arbetssätt kopplade till deras språkutveckling. Förskollärare liksom rektorer uppges ha axlat ett stort ansvar för att driva förbättringsarbetet, medan varierande delaktighet bland barnskötare tycks ha skapat skillnader i förståelse och engagemang men också splittring i personalgruppen. På flera förskolor verkar SBS-arbetet ha fortlevt efter satsningens formella avslut, men framstår även som sårbart för personalförändringar. Förvaltningspersonalen beskriver stora förväntningar på SBS och att satsningen både har inlemmats i befintliga strukturer och etablerat ett långsiktigt arbetssätt med kvalitetsutveckling som en del av verksamheten. Därtill sägs satsningen ha stärkt förståelsen för förskolans kompensatoriska uppdrag och ökat samordningen inom utbildningsorganisationen.

Arbetet med SBS verkar ha koncentrerats till de involverade förskolorna och till förvaltningsledningen. Det framhålls som en brist att satsningen inte tycks ha spridits inom kommunen, vare sig till den lokala politiska ledningen eller till förskolor utanför SBS. SBS:s genomslag i kommunens utbildningsorganisation framstår därigenom som begränsat, vilket kan äventyra satsningens långsiktiga varaktighet.

Givet många förskolepraktikers stora utmaningar men likafullt kompensatoriska uppdrag är kunskapsutveckling väsentlig avseende förbättringssatsningars betydelse – särskilt efter satsningarnas formella avslut – men inte bara för praktikens möten med barn utan också för den praktik där övergripande beslut fattas. Härvidlag är forskning ännu begränsad.

2. Projektets genomförande

2.1 Bakgrund och problematik

I det här forskningsprojektet riktar vi intresset mot lokala professionellas erfarenheter av att ha deltagit i en nationell, flerårig och politiskt initierad satsning, ”Samverkan för bästa

skola” (SBS)¹ gällande förskola. SBS, som leds av Skolverket, syftar till att öka likvärdighet och måluppfyllelse (U2019/03786/S). Projektet involverar professionella både i förskolepraktiken och ledningspraktiken i en kommuns utbildningsorganisation.

SBS riktar sig bland annat till förskolor med “svåra förutsättningar”, skolor med ”låga kunskapsresultat” och till utbildningsförvaltningar för involverade förskolor eller skolor (U2019/03786/S. s.1). De utvalda utbildningsverksamheterna antas också ha svårigheter att förbättra sig på egen hand. Satsningen, som omfattar tre år, inleds med en kartläggning av respektive verksamhets uppfattade problem och deras orsaker (Skolverket, 2023). Utifrån de mål som formuleras för verksamheterna genomför sedan lokala professionella aktörer förbättringsarbetet med stöd från personal vid Skolverket och lärosäten.

Vårt projekt bygger på två tidigare forskningsprojekt därlokala professionellas perspektiv har undersökts utifrån 1) satsningens inledande skede (2022) och 2) satsningens fortsatta genomförande i de lokala förskolorna (2022–2023). Det inledande skedet framstår som styrt ovanifrån av Skolverket, genom en i förväg formulerad mall med fokus på brister i verksamheten (Olsson & Fredriksson, 2024). De kontextuella villkor som förskoleverksamheterna omgärdades av tycks då inte ha uppmärksammats i någon högre grad. När det gäller det fortsatta arbetet med SBS, tycks satsningen i högre grad än tidigare ha anpassats till förskolornas lokala villkor, särskilt till deras inre organisation och olika arbetsområden (Olsson & Fredriksson, 2025). Tidigare påbörjade språkfrämjande insatser verkar ha kunnat fortsätta på ett framgångsrikt sätt för barnen. Barnskötare tycks ha involverats i satsningens genomförande på skilda sätt, men förefaller framför allt ha varit engagerade i aktiviteter med barn. Vidare framhåller de olika professionerna rektorernas roll som väsentlig för satsningens genomförande.

I det tredje forskningsprojektet, som utgör fokus för den här rapporten, studerar vi vilken betydelse professionella tillskriver satsningen efter dess avslut och hur den eventuellt lever vidare i förskole- och ledningspraktiken – och eventuella samband däremellan. Samverkan för bästa skola gällande förskolan är ännu sparsamt beforskad. Generellt antas emellertid förbättringsinsatser ge bestående avtryck i verksamheter först efter tre till åtta år (Fullan, 2000). Vårt forskningsprojekt kan därför ge indikationer på SBS:s betydelse för de aktuella

¹ Sedan 2024 ingår Samverkan för bästa skola i det nya regeringsuppdraget ”Uppdrag om riktade insatser för högre kunskapsresultat och ökad måluppfyllelse (U2024/01164).

verksamheterna på längre sikt, utifrån lokala professionellas perspektiv.

Forskning visar att insatsers genomslag påverkas av lokala förhållanden och verksamheters stödstrukturer (Harris & Jones, 2018; Shirrell et al., 2019). Gällande SBS uttrycks såväl ambitioner om hänsynstagande till lokala förhållanden och samverkan med lokala aktörer som statlig styrning av förskolors inre arbete (Rogberg, et al., 2021). Därtill synliggör Ahlefeld Nisser och Olsson (2018) att avtryck i pedagogisk praktik inte enbart relaterar till dess professionellas förbättringsarbete utan även till hur professionella i en utbildningsorganisations ledningspraktik tolkar och hanterar förbättringsinsatser. Därmed är det väsentligt att undersöka lokala professionellas erfarenheter och uppfattningar av satsningens betydelse i olika praktiker och på olika nivåer eller arenor inom en utbildningsorganisation.

2.2 Syfte och frågeställningar

Projektets huvudsakliga syfte är att bidra med kunskap om hur professionella, som har ingått i en nationell, flerårig, politiskt initierad förbättringssatsning (SBS), erfarit och berörts av satsningen över tid. Syftet är vidare att belysa samband mellan dessa beskrivningar för att bidra till fördjupad kunskap om förbättringssatsningar i utbildningspraktiker. Syftet konkretiseras genom följande frågeställningar:

- Hur beskriver de professionella sin involvering i satsningen?
- Vilken betydelse beskriver de professionella att SBS har haft för dem själva och verksamheten?
- Vilka aspekter och eventuella samband pekar de professionellas beskrivningar mot som kan ha implikationer för förbättringssatsningar och utbildningspraktiker med stora utmaningar?

2.3 Teoretisk utgångspunkt

Samverkan för bästa skola inbegriper policy och kan förstås som ett policygörande (policy enactment) (Ball et al., 2012). Policy ses därför inte som ett färdigt paket som "rullas ut", utan något som professionella aktörer kontinuerligt tolkar, omtolkar och sätter i handling i olika praktiker på skilda nivåer eller arenor i en utbildningsorganisation. Genom det här projektets involverade professionellas beskrivningar av satsningen blev det möjligt att identifiera olika former av policygörande. Dessa kan i sin tur förstås som både sammanvävda med och avvikande från redan etablerade strukturer, rutiner, normer,

förhållnings- och tankesätt. På så vis möter nationella intentioner lokala praktiker, där betydelsen av satsningen formas i samspelet dem emellan.

2.4 Design; urval och metod

Urvalet av deltagare baseras på förskolor med stora utmaningar som deltagit i SBS. Vår ambition var att återkommande intervjua förskolepersonal för att studera deras erfarenheter och uppfattningar av satsningen över tid. Därtill var intentionen att involvera en övergripande ledningspraktiks professionella aktörer i det aktuella och tredje forskningsprojektet. Dock visade det sig vara utmanade att engagera förskolepersonal över den aktuella tidsperioden (2022–2025) bland annat på grund av personalomsättning.

I det första forskningsprojektet involverades tolv förskollärare och två rektorer från fyra förskolor i en svensk storstad, som alla hade varit delaktiga i SBS:s inledande skede. I det andra forskningsprojektet deltog nio förskollärare, nio barnskötare och tre rektorer. På grund av svårigheter att engagera deltagare kom ytterligare en förskola att ingå, men sammantaget var antalet förskolor detsamma som tidigare. I detta, det tredje forskningsprojektet, medverkade fem förskollärare, två rektorer, fyra professionella som ingått i förvaltningsledningen under SBS-arbetet.

Samtliga av projektets forskare har genomfört semistrukturerade intervjuer som utgått från intervjuguider som anpassats till de aktuella professionerna. Intervjuerna har bidragit med fördjupad kunskap om hur de professionella erfarit och berörts av satsningen och vad den har betytt för dem själva och verksamheten över tid. Intervjuerna har spelats in och därefter transkriberats ordagrant.

2.5 Forskningsetiska överväganden

Projektet har granskats av etikrådgivningen vid Karlstads universitet samt följt Vetenskapsrådets (2024) forskningsetiska krav på information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande. Deltagande har således varit frivilligt och deltagare har när som helst kunnat avsluta sin medverkan utan förklaring. I resultatpresentationen har enbart deltagarnas professioner eller tjänsteplacering angetts. Vidare nämns inga förskolor vid namn och lokala uttryck har ersatts med generella formuleringar.

3. Resultat och diskussion

3.1 Resultat

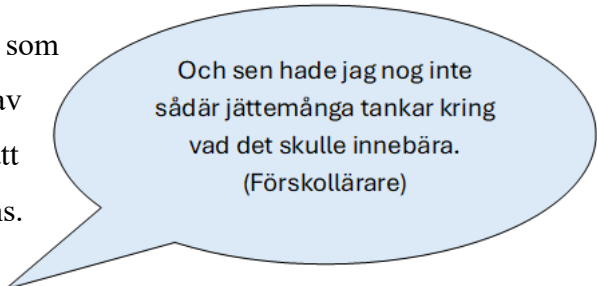
Resultaten redovisas under följande rubriker: *Involvering och förståelse av satsningen ur de professionellas perspektiv, Satsningens betydelse för verksamheten, Satsningens betydelse för de professionella.*

3.1.1 Involvering och förståelse av satsningen ur de professionellas perspektiv

Personal på förvaltningsnivå beskriver, påfallande samstämmigt, positiva eller höga förväntningar på satsningen. En framställer det som att satsningen ”kom i ett bra läge” utifrån ett behov av att ”få fatt på hur vi jobbar med kvalitet”. Förhoppningar om att involvera politiken i arbetet, nämns också. Satsningens ändamål beskrivs tredelat, som kunskapsbildning om och ändring av förutsättningar och resultat i förskola, lojalitet med det kompensatoriska uppdraget i hela förskoleverksamheten, samt kompetensutveckling av förvaltningsledningen i att leda arbetet.

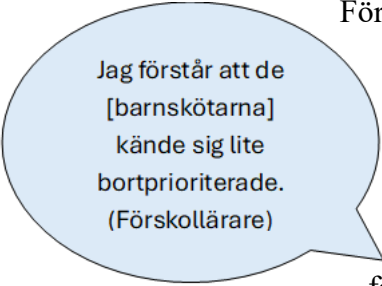
Rektorer uttrycker att satsningen initialt förstods som otydlig, men beskriver att arbetet präglades av inlyssnande från lärosätesrepresentanterna och att det förstods som något som ska göras tillsammans.

En av förskollärarna nämner att hen inte hade tydliga förväntningar på satsningen från början. Dock säger sig flera förskollärare minnas tiden för satsningen som att de varit mycket engagerade och att även kollegor i stort sett delat engagemanget. Förvaltningspersonalen beskriver gruppens roll som att upprätthålla satsningens lokalt tolkade idé, tillse att alla rektorer och medarbetare i förskoleverksamheten görs delaktiga, samt värna arbetets långsiktighet.

Och sen hade jag nog inte
sådär jättemånga tankar kring
vad det skulle innebära.
(Förskollärare)

Satsningens inledande kartläggning av förskolorna skildras av rektorer och förskollärare som ”tuff” och med ett stort fokus på uppfattade brister i verksamheten. I mötet med lärosätesrepresentanter uppvägdes dock bristfokuset av utvecklingsområden. Ett språkutvecklingsfrämjande arbete som vissa förskolor ”redan kommit långt med”, kunde därmed fortsätta och framhölls som särskilt viktigt utifrån de aktuella förskolebarnens behov.

Jag förstår att de
[barnskötarna]
kände sig lite
bortprioriterade.
(Förskollärare)

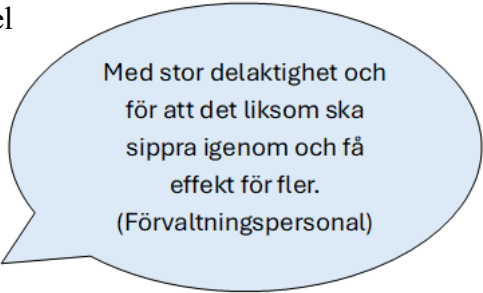
Förskollärarna beskriver att de deltog i arbetsgrupper med

lärosätesrepresentanter och tillskrevs ett omfattande ansvar för att inrikta arbetet mot satsningens idé, samt sprida hur den skulle genomföras till barnskötare. Därtill nämns förskollärares undervisningsansvar och deras roll som arbetslagsledare, i vissa fall även som förste förskollärare. Angående verksamheten med

barnen, uttrycks den som ett gemensamt ansvar, å ena sidan. Å andra sidan framgår att talet om ansvar motverkade vad som beskrivs som en "vi-känsla". En del barnskötare involverades exempelvis i grupper med lärosätesrepresentanter medan andra inte gjorde det. Dock framträder skillnader i hur idén tolkades av förskolepersonalen vilket tycks grunda sig i skilda möjligheter till involvering.

3.1.2 Satsningens betydelse för verksamheten

Satsningen beskrivs av förvaltningspersonalen som en del av ett etablerat arbetssätt. Hantering av "det komplexa uppdraget i att göra förskola" sägs ha blivit "som en röd tråd över lång tid". Tydligare fokus både i förvaltningsledningens arbete och de utvalda förskolornas undervisningsutveckling på mikronivå

Med stor delaktighet och
för att det liksom ska
sippra igenom och få
effekt för fler.
(Förvaltningspersonal)

inklusive utvärdering av progression, nämns också. Enligt flera bland förvaltningspersonalen, har spridning av kunskap och erfarenheter ökat förståelsen för det kompensatoriska uppdraget i hela förskoleorganisationen. Dock uttrycker förskolepersonal att SBS-arbetet till stor del har begränsats till de professionellas egna praktiker, och att kopplingar mellan olika delar av organisationen har saknats. Därmed framträder ett glapp i hur förvaltnings- och förskolepersonal uppfattar satsningens övergripande betydelse.

En samsyn på förskolan mellan kollegor och mellan yrkesgrupper där alla arbetar mot samma ändamål framträder som en central förändring av betydelse efter satsningens avslut, enligt förskolepersonalen. Förskollärarna beskriver SBS-satsningen som mycket betydelsefull för verksamheten, särskilt genom att ha influerat arbetssätt och möjliggjort fokusering på några mål i taget. Därigenom har förskolepersonalen kunnat "stanna kvar" i dessa mål en längre tid.

Förskollärare uppger att de bättre än tidigare ”fick syn på barnen” samt fick stöd i såväl arbetet med barnen som i för- och efterarbete. Därtill uttrycker förskollärare att de i högre grad ser barnen som det centrala i verksamheten. Personalens förhållningssätt sägs ha förändrats, och anpassningen av verksamheten till barnens behov ha ökat.

[A]tt verkligen få utrymme för lek och aktivitet och med målen i bagaget.
(Förskollärare)

Språkutvecklingsarbetet har fortsatt på några av förskolorna även efter att SBS avslutats, och de strukturer som anammats genom satsningen används fortfarande för ändamålet, uppger förskollärare. Vidare framställer både rektorer och förskollärare att aktionsforskning i anslutning till SBS-satsningen har stärkt SBS och omvänt. Dock tycks spåren av SBS på en annan förskola vara något otydligare och enligt en av förskollärarna kunde situationen tillvaratagits bättre.

Mina kollegor som inte var med i det här har svårt att förstå att vi håller på med samma sak i flera år. (Rektor)

En rektor nämner att det tycks ha funnits en ambition från förvaltningsledningen att SBS skulle omfatta hela förskoleverksamheten i kommunen, men att det nu beskrivs en tydlig skillnad mellan deltagande och icke deltagande förskolor. Vidare

sägs minskat barnantal, personalomflyttningar och ändrade ansvarsområden ha försvårat för personalen att hålla liv i SBS-satsningen.

3.1.3 Satsningens betydelse för de professionella

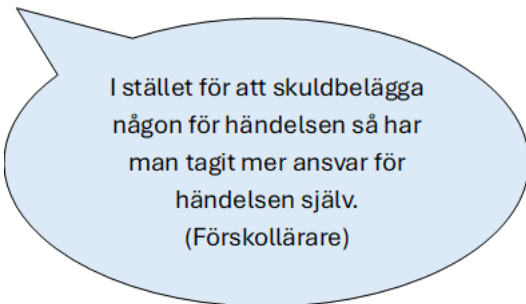
Förvaltningspersonal beskriver hur deras arbete med att leda förändring underlättades av att de blev mer samspelade och ”hittade” en process som blev nästan självgående. Framför allt anses lärosätet ha bidragit med ett värdefullt utifrånperspektiv.

Vi i förvaltningsledning har fått bekräftat att det vi gör är riktigt, så att vi kan hålla i det och försöka utveckla de delarna. Om det är att bromsa oss när vi gör fel. För att säga, med gud, nu har vi hoppat över ett steg. Det här kommer aldrig gå om vi inte involverar rektorerna nu. Vi kan inte ta det här beslutet.
(Förvaltningspersonal)

En av rektorerna återger hur det blivit viktigt att sätta barnet i centrum och att det är personalen som ska förändra sig och den verksamhet de erbjuder barnen. På liknande sätt beskriver en förskollärare att satsningen betytt att blicken riktas mer mot en själv och mot det egna ansvaret.

Ett ökat ansvarstagande bland barnskötare för den direkta verksamheten med barnen och mer engagemang

bland personalen, beskrivs vidare. Som tidigare nämnts talar förskollärare om en större samsyn på verksamheten bland personalen, men diskussioner om professioners ansvar har även verkat splittrande. Personalen sägs ha behövt återskapa personalgruppens gemensamma ansvarstagande efter satsningens formella avslut.

I stället för att skuldbelägga någon för händelsen så har man tagit mer ansvar för händelsen själv.
(Förskollärare)

3.2 Diskussion

Resultaten visar att SBS-satsningen skapat både utvecklingsmöjligheter och påtagliga skillnader i genomslag mellan olika praktiker på skilda nivåer. Tre identifierade glapp – mellan förskolor, mellan lednings- och förskolepraktiken samt mellan praktik och politik – synliggör hur en nationellt initierad satsning formas lokalt och vilka eventuella möjligheter, dilemman och begränsningar som kan uppstå när policyintentioner möter lokala praktikers villkor.

3.2.1 Glapp mellan deltagande förskolor och övriga förskolor

En tydlig skillnad framträder mellan de förskolor som deltog i SBS och de som inte deltog. Enligt rektorer fanns från början en ambition att satsningen skulle omfatta hela förskoleverksamheten i kommunen, men efter avslutad insats beskrivs i stället markanta skillnader mellan förskoleenheterna.

På flera deltagande förskolor tycks arbetssätt leva kvar, särskilt språkfrämjande arbeten och strukturer som möjliggör fokus på några mål i taget. Härvidlag framställs SBS som en betydelsefull erfarenhet och som fortsatt att stödja både undervisningsutveckling och ett mer fördjupat fokus på barnen. På andra förskolor framträder spåren av satsningen betydligt svagare. Personalomsättning, ändrade ansvarsområden och minskat barnantal anges som svårigheter för att vidmakthålla SBS-arbetet över tid. Även om aktionsforskning, som genomfördes efter satsningens avslut, lyfts fram som stärkande av flera deltagare, framkommer att denna potential inte fullt ut realiserades eller kom hela organisationen till del.

Sammantaget pekar ovanstående glapp på att satsningens genomslag i hög grad blev beroende av lokala förutsättningar och kontinuitet i personalgruppen, något som överensstämmer med tidigare forskning inom området (Harris & Jones, 2018).

3.2.2 Glapp mellan ledningspraktiken och förskolepraktiken

Ett andra glapp rör skillnader i hur satsningen uppfattades och omsattes eller ”gjordes” i

ledningspraktiken jämfört med förskolepraktiken.

I ledningspraktiken skildras samsyn kring satsningens betydelse och dess möjligheter att långsiktigt stärka det systematiska kvalitetsarbetet. SBS beskrivs som en del av ett etablerat arbetssätt och som bidragit till ökad förståelse för det kompensatoriska uppdraget i hela utbildningsorganisationen.

I förskolepraktiken är bilden mer mångfacetterad. Förskollärare och rektorer framställer hur de initialt upplevde satsningen som otydlig, även om samarbete med lärosätet gradvis skapade en gemensam förståelse. Utöver förskollärarnas omfattande ansvar för undervisning, arbetslagsledning och för- och efterarbete, tillskrevs de ansvar för att förmedla satsningens idé till barnskötare. Ansvaret framstod både som engagerande och som något som riskerade att underminera den "vi-känsla" som ansågs viktig för gemensam utveckling av förskolepraktiken. Barnskötarnas varierande delaktighet i arbetsgrupper, som den beskrivs, kan också ha bidragit till olika förståelser av satsningen.

3.2.3 Glapp mellan praktik och politik

Ett tredje glapp gäller relationen mellan praktikerna och politiken. Trots förvaltningspersonalens uttalade förhoppningar om att politiken skulle involveras i satsningen, realiserades detta inte. Den politiska nivån framstår i stort sett som frånvarande i de professionellas berättelser, vilket kan ha betydelse för hur komplexa utmaningar förstås och hanteras.

I deltagarnas berättelser förekommer få uttryck för att strukturella orsaker till förskolors stora utmaningar, såsom segregation och socioekonomiska skillnader, diskuterades som politiskt formade. Samtidigt kan satsningen förstås som ett policyiniterat erbjudande, förbunden med krav på de professionella om att åtgärda utmaningar och att förbättra en komplex praktik som "politiken" har bidragit till. Därmed tenderar ansvaret för sådana utmaningar att tillskrivas individuella lokala professionella att hantera genom ökad lojalitet och anpassning inom verksamheten, något som även identifieras i det tidigare forskningsprojektet om SBS:s inledande skede (Olsson & Fredriksson, 2024). När en politiskt initierad förbättringsatsning förskjuts till ett lokalt professionellt ansvar, menar vi, att även risker skapas för att satsningens genomslag i utbildningsorganisationen som helhet begränsas eller uteblir, såsom föreliggande resultat indikerar.

4. Slutsatser och bidrag

4.1 Lärdomar för skolverksamheter med stora utmaningar

Resultaten visar att förbättringsarbete i förskolor med stora utmaningar kräver hållbara strukturer som kan bära arbetet över tid, även när lokala förutsättningar förändras. En central lärdom är betydelsen av en tydlig koordinator- eller samordningsfunktion med formellt mandat att samordna processer, säkerställa kontinuitet och fungera som länk mellan utbildningsorganisationens praktiker på olika nivåer. I flera av de deltagande förskolorna framstår SBS-arbetet som personburet, det vill säga i hög grad beroende av enskilda förskollärare, rektorer eller arbetslag som drev utvecklingen framåt. Detta skapade möjligheter, men också sårbarhet. När sådana nyckelpersoner bytte tjänst eller fick förändrade ansvarsområden, blev det tydligt att förbättringsarbetet saknade en stabil, institutionaliserad struktur som kunde bära arbetet vidare oberoende av personer.

Frågan ”vad gör man när människor börjar försvinna?” blir därför central. I vissa av de deltagande förskolorna verkar personalomsättning, minskat barnantal eller omorganisering ha försvagat spåren av SBS över tid. Det visar att även förbättringsinsatser som upplevs som meningsfulla och utvecklande behöver en plan för hur arbetet ska leva vidare oberoende av förändringar i personalgrupperna. Tidigare forskning pekar på att verksamheter med stora utmaningar ofta präglas av instabilitet, kompetensbrist och svårigheter att rekrytera utbildad personal (Persson, 2012; Skolinspektionen, 2023) och därigenom kan hållbara förändringar bli svåra att uppnå.

Sammantaget pekar resultaten på att förskolor och skolor i socioekonomiskt utsatta områden behöver både stabila strukturer samt tid och rum för reflektion och relationsbyggande.

Engagemanget hos professionella är väsentligt, men behöver kombineras med organisatoriska stödstrukturer som säkerställer att arbetet inte blir beroende av enskilda personers närvaro och drivkraft. En formaliserad koordinatorfunktion, regelbundna arenor för gemensam reflektion och tydligt utpekade stödstrukturer från förvaltningsledningen (och från politiken) kan bidra till att förbättringsarbete fortlever även när lokala villkor förändras.

- **Personalomsättningens påverkan:** Hög rörlighet utmanar kontinuitet och stabilitet – när nyckelpersoner försvinner riskerar förbättringsarbetet att försvagas.
- **Koordination behövs:** En formaliserad samordningsfunktion utgör en viktig förutsättning för att vidmakthålla arbetssätt oberoende av enskilda personers medverkan.

4.2 Bidrag till forskningsfältet och fortsatt forskning

Studien bidrar med fördjupad kunskap om hur SBS som policy formas och omformas i mötet med lokala praktikers professionella. Genom intervjuer över flera år blev det möjligt att studera sådana förhållanden över tid, och huruvida betydelsen av satsningen förändrades, och huruvida arbetssätt levde vidare i olika praktiker på olika nivåer i en utbildningsorganisation. Studier som sträcker sig över flera år framstår som centrala för att fånga professionellas erfarenheter av hur policy ”görs” i lokala praktiker över tid (se Fullan, 2000).

Även med utgångspunkt i Fullans (2000) antagande att förbättringsinsatser ofta ger bestående avtryck först efter tre till åtta år, visar vår studie behovet av att studera sådana insatser under flera år. Studien pekar därmed på behovet av fortsatt forskning om hur stödstrukturer, samordningsfunktioner och politiska beslut samspelar med professionellas lokala meningsskapande över tid. Samtidigt som det finns ett tydligt behov av mer kunskap om hur förbättringsinsatser fortlever i föränderliga verksamheter kan det vara problematiskt att säkerställa ett långsiktigt deltagande bland involverade aktörer.

5. Referenser

- von Ahlefeldt Nisser, D., & Olsson, M. (2018). Förändringsprocesser i förskola och skola belyst genom ett implementeringsperspektiv. *Utbildning och Lärande*, 12(2), 77–94.
- Ball, S.J., Maguire, M., Braun, A., Hoskins, K., & Perryman, J. (2012). *How schools do policy: policy enactments in secondary schools*. Routledge.
- Fullan, M.G. (2000). The meaning of educational change: A quarter of a century of learning. I A. Hargreaves, A. Lieberman, M. Fullan och D. Hopkins (Red.), *International handbook of educational change* (s. 214–230). Kluwer Academic Publishers.
- Harris, A., & Jones, M. (2018). Leading schools as learning organizations. *School Leadership & Management*, 38(4), 351–354. <https://doi.org/10.1080/13632434.2018.1483553>
- Olsson, M. & Fredriksson, M. (2024). ”Vi kallar det skolverkiska” – en studie av mötet mellan ett nationellt förbättringsinitiativ och en komplex förskolepraktik. *Educare* (2), 134–162. <https://doi.org/10.24834/educare.2024.2.1117>
- Olsson, M. & Fredriksson, M. (2025). ”Samverkan för bästa skola” i förskolor med stora utmaningar. (Rapport 2025:5, Nationellt FOU-nätverk för skolverksamheter med stora utmaningar). Stockholms universitet.
- Persson, S. (2012). *Förskolans betydelse för barns utveckling, lärande och hälsa*. Kommission för ett socialt hållbart Malmö.
- Regeringsbeslut U2019/03786/S. *Uppdrag till Statens skolverk om samverkan för bästa skola*. <https://www.regeringen.se/contentassets/0fc920eda8b546f18b05693c890218f7/uppdragtill-statens-skolverk-om-samverkan-for-basta-skola-u201903786s/>
- Rogberg, M., Rönnström, N., Håkansson, J., Nyttell U., & Amundsdottir, E. (2021). *Slutrapport FOUS 2018–2021*. <https://www.du.se/globalassets/local/samverkan/pud/sbs-fou/dokument-sbs-fou/rogberg-m.fl-2021-slutrapport-fous-2018-20218311.pdf>
- Shirrell, M., Hopkins, M., & Spillane, J. P. (2019). Educational infrastructure, professional learning, and changes in teachers’ instructional practices and beliefs. *Professional Development in Education*, 45(4), 599–613. <https://doi.org/10.1080/19415257.2018.1452784>

Skolinspektionen (2023). *Huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden. Tematisk kvalitetsgranskning 2023.*

Skolverket (2023). *Samverkan för bästa skola*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/samverkan-for-basta-skola#h-Meromprocessen>

Vetenskapsrådet (2024). *God forskningssed*. Vetenskapsrådet.